

דכאון בילדים ונוער

ד"ר גלעד בודנהיימר
המרפאה לבריאות הנפש
מחוז ירושלים
לאומית שרותי בריאות

תיאור מקרה

• נערה בת 14 מגיעה לחדר מיון לאחר שבלעה 20 כדורי

אקמול:

מה עושים?

תיאור מקרה

• התערבות דחופה ומידית:

◆ טיפול מידי (שטיפת קיבה, פחם פעיל, אנטידוט, רמות אקמול, פגיעה כבדית).

◆ השגחה מידית (שמירה, בן משפחה).

◆ חוק- הסכמה לבדיקה/ טיפול.

מקרה במיון- המשך

- ❖ בשיחה עימה מתארת מצבי רוח משתנים בשנה וחצי האחרונות, עם החמרה ומצב רוח ירוד מזה כחודשיים ללא טריגר ברור.
- ❖ בחודשיים האחרונים צמצום בפעילות חברתית, הסתגרות, קשיי שינה, עייפות, צמצום באכילה, קשיי ריכוז, מחשבות ייאוש ומוות.
- ❖ אמש בעקבות מריבה עם הוריה המתינה שיצאו מהבית, הסתגרה בחדרה ובלעה את הכדורים. לאחר מספר דקות נבהלה, התקשרה לאימה, הובהלה לחדר מיון.
- ❖ בפרק ידה צלקות קלות של פגיעה עצמית.

DSM דיכאון

דיכאון מג'ורי 5/9 לשבועיים:

1. מצב רוח ירוד- בילדים יכול להיראות כעצבנות.
2. חוסר עניין והנאה
3. ירידה/עליה בתיאבון
4. קשיי/עודף שינה
5. אי שקט/חוסר פעילות
6. עייפות ואובדן אנרגיה
7. תחושת ערך עצמי נמוך, אשם
8. קושי בריכוז
9. מחשבות מוות ואובדן

דיסטימיה- 3 מהנ"ל, מספיק שנה אצל ילדים (ולא שנתיים).

Depressed, not sleeping, low self esteem...still enough about me, what can I do for you?

Search ID: forn1404

© Original Artist
Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

דיכאון בגילאים שונים

דיכאון בילדות:

- ◆ 2% בילדים, יחס שווה בנים-בנות.
- ◆ מבודד, בוכה, חרד, איטי ומונוטוני,
- ◆ מיואש, קשיים בבי"ס, סומטיזציה.
- ◆ בגיל צעיר אנהדוניה שכיחה.
- ◆ לא המשכי לדיכאון במבוגר.

דיכאון בגיל התבגרות:

- ◆ 4-8% במתבגרים, יחס 2:1 לבנות.
- ◆ דימוי עצמי נמוך, כועס, חרד,
- ◆ ריכוז ירוד, קושי חברתי,
- ◆ אובדנות.
- ◆ המשכי לדיכאון במבוגר.

גורמי סיכון (Saluja, 2004)

- ◆ סיפור משפחתי של דכאון.
- ◆ אירועי דיכאון קודמים.
- ◆ רקע של חרדה, הפרעת קשב, לקות למידה או אובדן.
- ◆ חסר תפקוד משפחתי או משבר בין הילד להוריו.
- ◆ קשיים חברתיים.
- ◆ קשיים לימודיים.
- ◆ גישה שלילית לפרשנות של אירועים ולהתמודדות במצוקה.
- ◆ מחלה כרונית.

אבחנה מבדלת

◆ שלב התפתחותי, הפרעת הסתגלות, הפרעה ביפולרית, PDD, PTSD, אנורקסיה, הפרעת אישיות, מחלה גופנית, שימוש בחומרים, לקויות למידה, הפרעות קשב וריכוז, הפרעות התנהגות.

◆ דיכאון מתאפיין בירידה תפקודית, בניגוד לשינויי מצב רוח התפתחותיים.

תאוריות רצף:

◆ הפרעת הסתגלות ← סימפטומים דיכאוניים ← דיכאון מג'ורי.

◆ הפרעת קשב ← הפרעת התנהגות ← דיכאון.

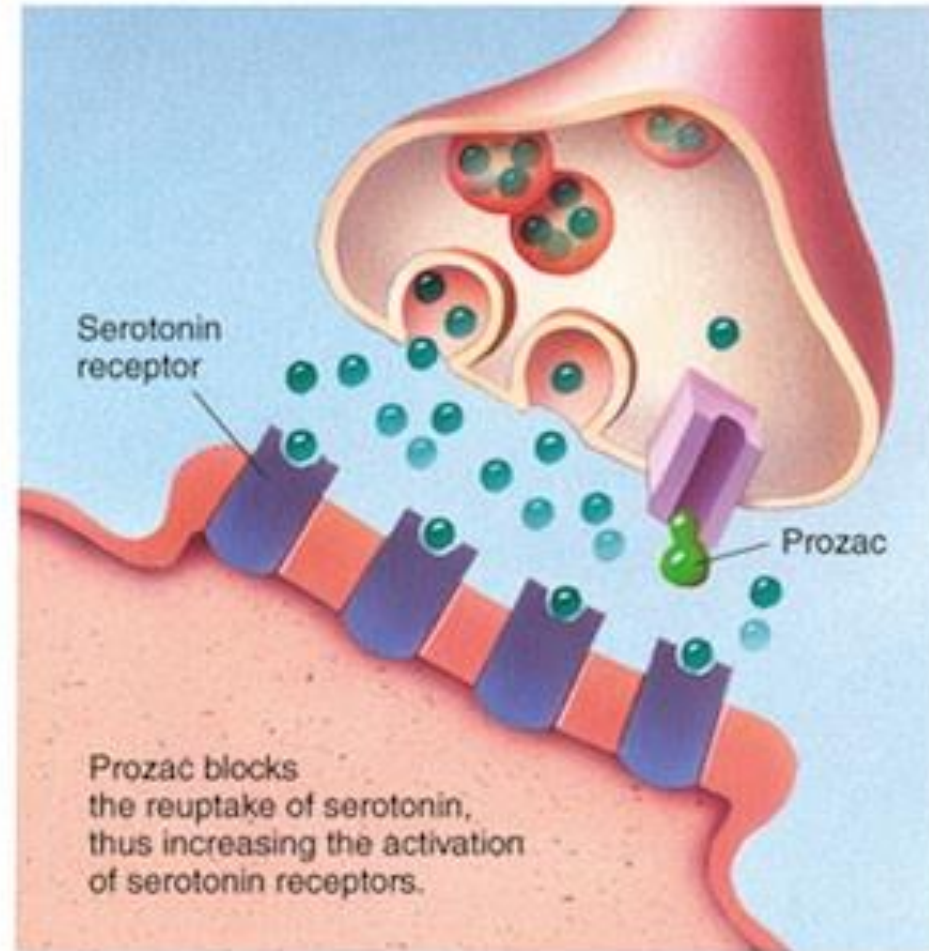
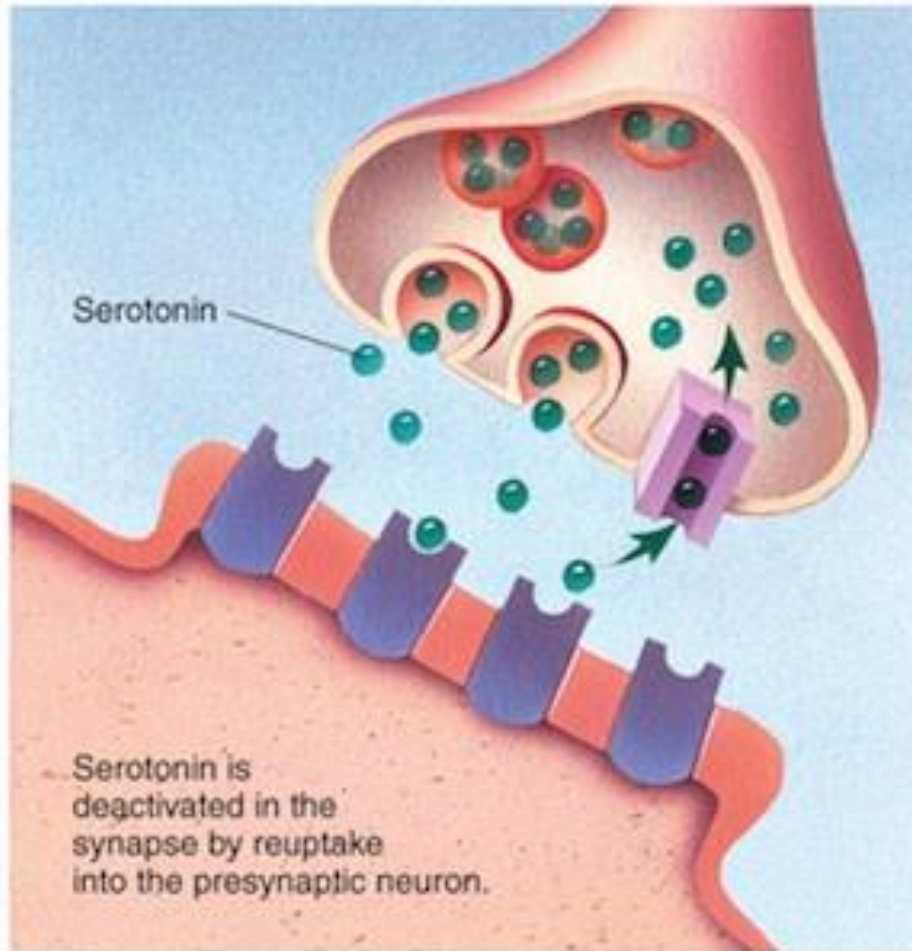
דיכאון- מהלך (Birmaher 1996)

- ◆ משך אפיזודה 7-9 חודשים.
- ◆ 90% רמיסיה תוך שנתיים.
- ◆ אפיזודה חוזרת 40% תוך שנתיים, 70% תוך 5 שנים.
- ◆ ל-40-70% תהיה הפרעה נוספת, ל-20-50% שתי הפרעות נוספות.
- ◆ קומורבידיות עם חרדה, טראומה, הפרעות התנהגות, הפרעת אכילה וסומטיזציה, רובם מקדימים את הדיכאון, למעט הפרעות התנהגות ושימוש בחומרים.

טיפול

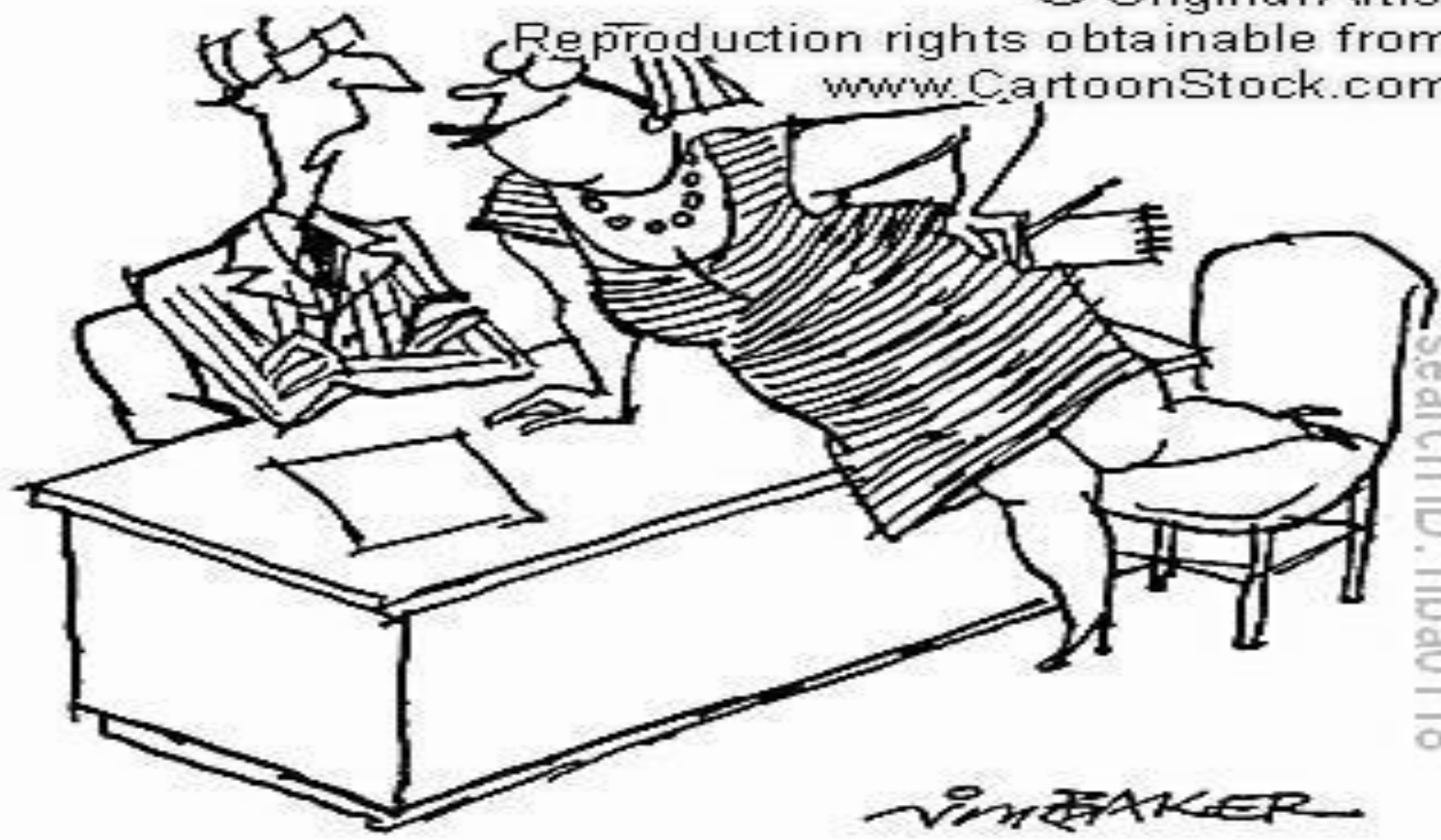
- הרחקת גורמי סיכון והשגחה (באובדנות)
- הנעת תהליך טיפול והתערבות בגורמים המשוערים
- אשפוז (בפסיכوزה או סיכון)
- טיפול יום
- פסיכותרפיה: דינמית/ IPT / CBT / DBT
- תרופות
- ECT/TMS/DBS

מנגנון הפעולה של SSRI

נוגדי דכאון-SSRI

- פלואוקסטין מותר מעל גיל 8.
- ילד קטן \neq מינון קטן.
- מנגנון מניעת ספיגה מחדש של סרוטונין במרווח הבין-סינפטי. שבועיים להתחלת השפעה עד חודשיים.
- מחקר רב על פלואוקסטין (פרוזק, פלוטין, פריזמה) 60% יעילות לעומת 49% פלצבו.
- TADS - מחקר שמצא יעילות לשילוב פלואוקסטין + CBT ב 70% לעומת 60% פלואוקסטין לבד, 43% CBT לבד, פלצבו 35%.
- יותר ויותר מחקר על אציטלופרם (ציפרלקס, אסטו), סרטורלין (לוסטרל, סרנדה).
- ת"ל- הגברת אובדנות (2003 FDA), היפוך מאני, עייפות או עוררות (עד אקטיזיה), בחילות ושלשול, כאב ראש, הארכת QT, סרוטונין סינדרום.

Search ID: nbao118

"STILL ON THE PROZAC, MISS EDWARDS?"

נוגדי דכאון - SNRI

- מונע ספיגה מחדש של נוראפניפרין.
- ונלפקסין (אפקסור, וייפקס, ונלה) עלול לגרום לעליה בל"ד וטכיקרדיה, פגיעות עצמיות יותר מ-SSRI.
- TORDIA מצא יעילות שווה בין ונלפקסין ופלואוקסטין כקו שני לחוסר תגובה ל-SSRI. יעילים יותר בשילוב עם CBT.

“People always feel happier when a dog licks their face, so we’re developing a new antidepressant made from dog drool!”

נוגדי דכאון נוספים

- TCA לא יעילים בילדים.
- מירטזפין (מירו, רמרון)- חוסם רצפטור סרוטונין ואדרנלין. ישנוניות והגברת תיאבון.
- טרזדון (טרזודיל)- חוסם רצפטור A2 לסרוטונין וחוסם חלש לספיגה מחדש. ישנוניות ופריאפיזם.
- WELLBUTRIN- מעכב ריאפטייק של דופמין.
- BRINTELLIX- מעלה דופמין, נוראפניפרין ואצטילכולין בקורטקס הפרה-פרונטלי. משפיע גם על רצפטורים לסרוטונין (אגוניסט ואנטגוניסט).
- חידושים- ערכות להתאמה על בסיס גנטי.

SSRIs

Generic name	Brand name	Tab size mg	Day. Dose mg	t1/2
Fluoxetine	Prozac, Flutine, Prizma	10 / 20	20-60	4-6 d
Fluvoxamine	Favoxil	50 / 100	50-250	15 h
Paroxetine	Paxxet, Seroxat	20 / 30	20-60	21 h
Sertraline	Lustral	50	50-200	26 h
Citalopram	Cipramil	20 / 40	20-60	35 h
Escitalopram	Cipralex	10	10-30	30 h

SNRIs

Generic name	Brand name	Tab size mg	Day. Dose mg	t1/2
Venlafaxine (also – XR)	Efexor, Viepax	75 / 150 / 300	150-300	10 h
Duloxetine	Cymbalta	30, 60	30-60	12 h
Milnacipran	Ixel	25 / 50	50-250	
levomilnacipran	Fetzima	20,40,80, 120	40-120	

DNRI

Generic name	Brand name	Tab size mg	Day. Dose mg	t1/2
Bupropion	Zyban Wellbutrin	75 / 100	150-450	21 h

יעיל לטיפול בדכאון כמו SSRI, אך פרופיל תופעות לוואי ייחודי משמש בהתוויות נוספות: הפסקת עישון, השמנה, ADHD, תופעות לוואי.

- כאבי ראש, בחילה, הזעה מוגברת, עצירות, אגיטציה, קושי בשינה. באופן נדיר – מצב פסיכוטי, בלבול, דליריום.
- נטיה לפרכוסים, בעיקר במינון גבוה (מעל 450 מ"ג) או בשילוב עם היפוקלמיה.
- פריחה, גרד – נדיר.
- בניגוד ל-SSRI, מביא לדיכוי תאבון, וללא תופעות לוואי קרדיאליות או מיניות.

Black Box Warning

PROZAC[®]
FLUOXETINE CAPSULES, USP
FLUOXETINE ORAL SOLUTION, USP
FLUOXETINE DELAYED-RELEASE CAPSULES, USP

WARNING

Suicidality and Antidepressant Drugs — Antidepressants increased the risk compared to placebo of suicidal thinking and behavior (suicidality) in children, adolescents, and young adults in short-term studies of major depressive disorder (MDD) and other psychiatric disorders. Anyone considering the use of Prozac or any other antidepressant in a child, adolescent, or young adult must balance this risk with the clinical need. Short-term studies did not show an increase in the risk of suicidality with antidepressants compared to placebo in adults beyond age 24; there was a reduction in risk with antidepressants compared to placebo in adults aged 65 and older. Depression and certain other psychiatric disorders are themselves associated with increases in the risk of suicide. Patients of all ages who are started on antidepressant therapy should be monitored appropriately and observed closely for clinical worsening, suicidality, or unusual changes in behavior. Families and caregivers should be advised of the need for close observation and communication with the prescriber. Prozac is approved for use in pediatric patients with MDD and obsessive compulsive disorder (OCD). (See WARNINGS, Clinical Worsening and Suicide Risk, PRECAUTIONS, Information for Patients, and PRECAUTIONS, Pediatric Use.)

אימפולסיביות ואובדנות תחת טיפול SSRI

- עדויות להגברת חשיבה אימפולסיבית וחשיבה אובדנית בקרב צעירים 15-24 שהחלו SSRI.
- נדרש הסבר למטופל ומשפחתו לגבי התופעה, דרכי תגובה, פניה דחופה להתייעצות בקרות המצב.
- אזהרת FDA הובילה לירידה משמעותית ברישום ולאפקט נטו של עלייה בכמות מקרי דיכאון לא מטופל.
- קיימת שונות בין נוגדי הדיכאון בפוטנציאל גרימה לתופעה זו.
- פרוזק/פלוטין/פריזמה המומלץ והרשום לקבוצת גיל זו. יש למלא 29 ג' בעת הצורך.
- יש להשתדל להימנע מסרוקסט/פקסט בקטינים.
- מודעות להגדרת גיל מותר לשימוש תמנע הערות בבית המרקחת שיפגעו בהיענות ובקשר הטיפולי.
- חשיבות להתייעצות עם פסיכיאטרים לילדים ונוער בהתחלת טיפול תרופתי לדיכאון.

"Discouraging data on the antidepressant."

R. Clapham
CN
COLLECTION

אקטיזיה ואובדנות (אנטי פסיכויים ו-SSRI)

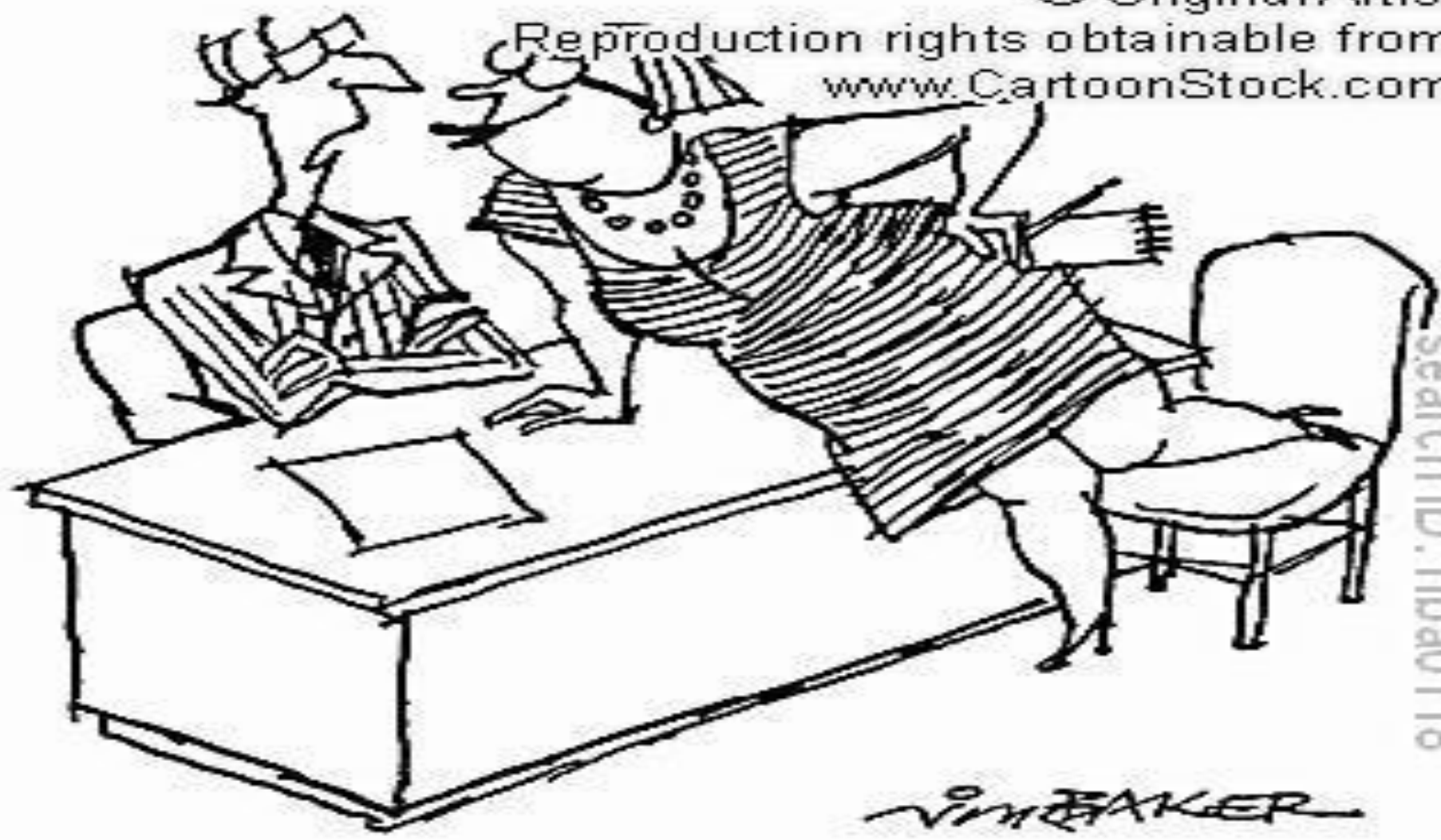
- אקטיזיה: תופעת לוואי אקסטרופירמידית של אנטי פסיכויים ולעתים נוגדי דיכאון.
- ביטוי: חוסר שקט פסיכומוטורי, תחושת אי שקט וחרדה, צורך לנוע וללכת הלוך ושוב ולהזיז גפיים במקום הישיבה.
- תחושת מועקה וסטרס מהתופעה עלולה להוביל לחשיבה אובדנית.
- חשובה מודעות לסימפטום אשר דורשת התאמת, הפחתת מינון, בשונה מחרדה שתיאורטית תדרוש עליית מינון.
- הטיפול: הפחתת מינון, בנזו עד ירידת האקטיזיה, חוסמי בטא, אנטיכולינרגים באקטיזיה על רקע אנטיפסיכויים (דקינט/ארטן), החלפת תכשיר טיפי לאטיפי מבין אנטיפסיכויים, הסבר והרגעה.

דגשים לטיפול בנוגדי דיכאון

- מתן הסבר מפורט על אופן נטילה, זמן עד להשפעה, תופעות לוואי, חשיבות היענות למניעת סיבוכי דיכאון וביניהם אובדנות.
- בחירת נוגד דיכאון על סמך טיפול עבר, לוואי, אינטראקציה, רקע משפחתי, העדפה ומחיר.
- עלייה בהדרגה במינון להפחתת תופעות לוואי.
- הגעה למינון יעיל והמתנה 3-4 שבועות.
- זימון למעקב והערכת תגובה: בעזרת אנמנזה לביטויי חרדה דיכאון ואובדנות, או שאלונים. לאחר שבוע ושבועיים.
- הערכת תופעות לוואי בבירור מכוון.
- לאחר כחודש: עליית מינון או המתנה בהטבה חלקית. החלפה בחוסר תגובה.
- מינונים גבוהים יותר ב ocd.
- שקול ייעוץ פסיכיאטרי בחוסר תגובה למספר תכשירים, מצבים מיוחדים, אובדנות.
- יעוץ מרכז טרטולוגי בעת הריון (ללאומית הסכם עם אסף הרופא כולל שיחות אחה"צ).
- ניתן לשלב תרופות לאוגמנטציה: ליתיום אנטיפסיכוטיים.
- שקול ECT.

גישה טיפולית תרופתית בדיכאון עמיד

- הערך מחדש אבחנה. גורמים אורגניים?
- בדוק אנמנזה משפחתית ואישית לביפולר.
- גורמי סטרס כרוניים? אבל?
- היענות?
- הגעה למינוני מקסימום.
- החלפה לתכשירים עם מנגנון שונה.
- שילוב עם ליתיום ו/או אנטיפסיכויטיים.
- החלפה לטריציקליים במבוגרים.
- שינוי מסגרת טיפולית: טיפול יום, אישפוז, דעה נוספת.
- טכנולוגיות חדישות.

Search ID: nbao118

"STILL ON THE PROZAC, MISS EDWARDS?"

תאוריות התפתחותיות

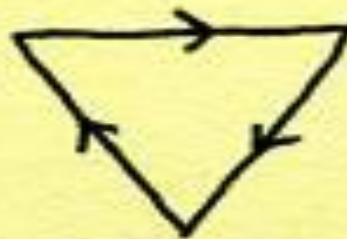
- פרויד- אבל, אובדן אובייקט, סופר אגו מעניש.
- ויניקוט- הגנות מאניות מפני מציאות כואבת.
- קוהוט- ילד שחש אכזבה מתגובת ההורים (ביקורת, כשלון) ומגיב בזעם נרקסיסטי פנימי.
- בק- משולש של ראייה שלילית של העצמי, החוויות והעתיד.

Savage Chickens

by Doug Savage

DR. BECK'S
COGNITIVE
TRIAD OF
LIFE
SUCKAGE

"I SUCK."

"LIFE
SUCKS."

"LIFE WILL
ALWAYS SUCK."

©2009 BY DOUG SAVAGE

דכאון אימהי והיקשרות

- STARD - נמצא קשר בין שיפור דכאון אימהי לסימפטומים של הילד.
- דיכאון אימהי משפיע על הטיפול בילד ובעקבותיו על ההתפתחות השפתית והקוגניטיבית של הילד. ההשערה שמדובר בתוצאה לחוסר יכולת להגיב בצורה רגישה, מתאימה, ועקבית (היקשרות לא בטוחה).
- דיכאון אימהי יוצר לחץ הורי מוגבר, תפיסה של הילד כקשה לטיפול, והערכה עצמית של מסוגלות הורית וסיפוק מההורות נמוכים.
- עיוותים קוגניטיביים יוצרים ייצוגים אימהיים מעוותים, דבר שעובר בתורשה (גם לאם הדיכאונית הייתה היקשרות לא בטוחה).

דיכאון בגיל הרך

- זיהוי רגשות בגיל חודשיים- מצוקה, שביעות רצון, עניין.
- בגיל 7 חודשים- הפתעה, שמחה, עצב, כעס, גועל.
- תינוק בתגובה לפני פוקר של הורה: מוחה, מנסה להצחיק, מתלבט, בוכה, מסתכל הצידה, מתיאש.
- ביתומים- anaclitic depression: הזנחה רגשית מובילה לעצב, אפאתיה, FTT.
- טיפול דיאדי לקשר אם-תינוק.

I'm afraid you have what's known as "children."

הנערה במיון

• מה עושים?

אינדיקציות לאשפוז

◆ דיכאון/מאניה עם פסיכוזה (חוסר שיפוט).

◆ אובדנות.

◆ ירידה בתפקוד.

◆ כישלון טיפולי.

◆ חוסר היענות לטיפול.

◆ חוק!

לאומית

לנו זה אכפת